

Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egy évre 16 frt.
Félre 8 „
Negyedre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKESBBI CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Határozott időre hirdetés sor vagy annál több 3 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rad. Mosse Publicistische Bureau
Budapestben: Haasenstein et Vogler hirdetés közr. rodáj
Braun Ede hirdetésnyújtó ügyvétsége, Józsefstr. 10. sz. 1 emelet

Nyitási díjak:

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

1876. évi hatodik évfolyamára.

A közelgő új év kezdetével a „Kelet” hatodik évfolyamát kezdi meg. Életideje tehát elég hosszú arra, hogy egyik bizonyítékul szolgáljon életrevalóságának és fennállása jogosultságának.

A midőn egy évvel ezelőtt átvettük e lap szerkesztését, bizonyos oldalról jellemző jó akaratú súlyos hajónak, haladókól valatnak híresztelték azt, mely csak eltemetést végett jutott új kezekbe. Olvasóink előlegezett bizalmának köszönjük, hogy a mint a „Kelet” távol állott a súlydeztől akkor, még szebb kilátással néz a jövő elé most, midőn egy új évfolyam küszöbét átlépi.

E nem remélt mérvben nyilatkozó bizalom öszinte hálaára kötelez, melyet úgy vélünk leghívebben leróhatni, ha lapunkat, a legnagyobb vidéki lapot Magyarországon, tartalmasság tekintetében olvasóink előtt hovatovább becsesebbé tesszük s önzéstelen odaadással maradunk jövőre is szolgálatában a legfőbb érdekek, t. i. közös hazánk érdekeinek.

Az út, melyen haladva ezt elérni törekszünk, az eddigi marad. A szabadelvű párt hívei közé sorozzuk magunkat. E párt **egysége** előttünk **szent**, mert erős meggyőződésünk, hogy Magyarországot aggasztó állapotából csak egy ily hatalmas, compact párt s általa szilárdul támogatott erőteljes kormány képes megszabadítani. A nemzet szenved és nyomorog, de a szenvedés mért épés kifakadásokkal, ok nélküli jajveszékkel önmagát támadja meg, ha megtámadja és mogrontja parlamentjét és kormányát. Jaj annak a népnek, mely elveszti a veszélyben férfias önbizalmát; a sorsunkkal és önmagunkkal való elégedetlenség **meghalasztást** teremt s ez legbiztosabb út a leggyávább halál: az **öngyilkossághoz**.

Mi rendíthetetlenül hiszünk és bizunk e nemzet **életerejében**; hiszünk és bizunk e hazának nagy **jövőjében**, akarjuk tehát **az eszközöket is**, melyekkel ez életet fenttarthatni, az előttünk álló jövőt kivívhatni.

A mit **igazságnak** hiszünk, nem hallgattatjuk el e szép cselra vezető eszközök által sem, de megérteti az igazság magát anélkül is, hogy ellenséges fegyvert kövésohánk belőle.

Igazságos követeléseik vannak bármely kormánynyal szemben különösen az erdélyi részeknek; legfőbb hivatásunk leendő jogos követelményeknek érvényt szerezni. Feltárjuk e sebeket, gyógyításukat sürgetjük, de nem **külön** kedvezmények nyerése végett, hanem ép azon okból, hogy e sebek fájdalmával szüntessük meg az érzetet, hogy sorsunk az ország többi részeivel **nem egészen egyenlő**.

Ily elvek alapján szándékaink tisztaságának megnyugtató tudatában kérjük ki a jövő évre is olvasóink gyámolítását. A lap taalmassága érdekében a lefolyt év alatt is megtettük, a mit **tehattünk**, a nagy közönség szíves pártfogásától függ megtehetünk, a mit még e tekintetben **tenni akarunk**.

BÉKÉSY KÁROLY

a „Kelet” szerkesztője.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre . . . 16 frt. || Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 „ || Egy óra 1 „ 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legezlszerűben postai utalvánnyal alólrt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS

a „Kelet” kiadója.

A birtokrendezésről az erdélyi részeken.

Ajánlva az erdélyi-részi képviselők és a kereskedelem-, ipar- és földmívelés-ügyi miniszter figyelmébe

az Erdélyigazdasági egyeslet egy tagjától.

XII.

Nem ehet tagadni, hogy némi nehézséggel fogjanni az erdélyi részek számára a kélszámú mű-mérnököt megtalálni, — a mi nek azon esetben válik lehetővé, ha a kélszámú szerkesztett kiviteli szabályzatok becsátatnak ki, az egész eljárás szabatosan meg lesz állapítva s névszerint a mérnököt díjazása biztosítva lesz. Lehetne tovább e tekintetben az által is segíteni, ha a hadsereg tisztjei közül azok, a kik a elvételekben teljesen jártasok, szabadságoatnának s legalább kíségetőül a m. kir. mű-mérnökök mellett alkalmaztatnának.

Mihelt a szak-biztos a helyszínen megállapítja, ha lehetséges-e vagy sem a tagosítás s e határozat felsőbb helyen is helybenlyagott: a szakbiztos a mű-mérnököt vezeti s ha a felek valamely más kir. mérnököt akarnak alkalmazni, ezt azonnal kölessek megnevezni, valamint az ő nyilatkozatának is be kell terjesztvelleni, hogy emunkát kész elvállalni; de ha ennek szelnyltsége ellen is kifogás talál na valamé más oldalról lenni: a munkát

azonnal az a mű-mérnök kezdi meg, a kit a birtok-szabályozási hivatal jelölt ki. A község köteles a szükséges munkaerőt kiállítani, kiknek fizetését a tagosítás alap hordozza, hetenként, a mérnöki kimutatás és a megállapított díjszabályzat szerint, a községi előjáróság és a nagyobb birtokosok egy bizalmi férfának hitelesítése nyomán.

Miután birtok-részletek szerinti pontos katastrális térképeink nincsenek: a mérnöknek a status-quo térképeit kell mértanilag felvenni és ha a kiállított munka-erő nem volna elégséges, arra is joga van, hogy a legközelebbi hadkiegészítési kerület szabadságosai közül a szükséges számot berendelje, ezek is a megállapított díjszabályzat szerint fizetvett. E berendelés mindjárt a munka megkezdésekor is megtörténhetik. A rajzkészleteket, papírt, formulákat, vásznat sat. a mérnök szerzi be, ki segédek is vehet föl maga mellé, de az ezek által végzett munkáért a mérnök felelős.

Mihelyt a status-quo térkép a telek-könyv, a községi birtok-ívek s föld-adó tabellák alapján elkészült, a községi bel-sőségek teljesen fölvetettek s az egyes birtokrészletek mértani fölmérése is befeljeztetett és a szükséges vízmértékelések is megtétettek: a hivatalos fölbemelő az egyes parcellák becslését ejti meg, a minél az egyes birtokosok magokat saját becslőik, gazda-

tisztjeik sat. által képviselhetetik. E magán-becslok nem esketnek föl; a becslések-nél jelen lehetnek, kifogásokat tehetnek s a vitás kérdéseket a jelenlevő szakbiztos dönti el.

Hogy a földeket hány osztályba kell sorozni: attól függ, hogy a különböző vidékek helyi viszonyai hányat tesznek szükségessé s e tekintetben az az irányadó, hogy minő a földdaraboknak felületi és alap-talaja, minő távol fekszik a községtől s ha vajjon ármentesen-e, vagy valamely víz kiöntésének ki van-e téve? A föld meg-becsése nem csak osztályonként jegyeztek föl a status-quo térképen, hanem a becslési jegyzékekben is helyet foglal. Ehez képest tehát pontos becslési jegyzékek vezetettek s a felek számára megtekintés végett, a községi előjáróságoknál kitétettek.

A véghezvitt becslés alapján a mér-nök megállapítja, hány becs-hold és hány katastrális hold van mindenik határ-rész-ben s a térképeken határozottan megjelölendő, hol esnek a becslési szakaszok határai.

A fölbemelő, valamint a szakbiztos egyik legnevezetesebb feladata az, hogy az összes birtokosokat vagy becslő-ségeket a föld-becslési munkálatokban való élénk részvételre buzdítsák, mert a föld-becslés a legbiztosabb és helyesebb alapja valamennyi érdekelt igazságos és jogos érdekei kiegyenlítésének, annyival inkább, mivel a becslés ellen később felmerülő ki-

fogások tekintetbe nem vehetők, mihez képest a felek becslőinek szigorúan föl kell ügyelniök, hogy az egyes határ-részekben a becslés pontosan és lelkiismeretesen történjen s a becslési jegyzékekbe helyesen jegyeztessék be. Ez eljárás teljesen elejét veheti a tényleg történi tárgyalások alkalmával minden későbbi ellenvetésnek.

Fontos és kiváló figyelmet érdemel továbbá, holott eddig eszébe sem igen jutott senkinek az, hogy az egyes községek közötti összekötő utak egyidejűleg szabályoztassanak, a mi mostanság névleg a szolgabírák vagy egy-egy ügyetlen megyei mérnök közelessége lett volna. E szabályozásnak, természetesen, egyszerre kell a birtokszabályozással történnie. A status-quo térkép hitelesítésénél tehát a községeket egymással és az országúttal összekötő utak is bírálatt alá vonandók, mivel ez összekötő utak irányának is befolyásuk van a földek jövőbeli felosztására s a mezei utak legnagyobbbrészt az összekötő utakba szakadnak.

Miután aztán a mérnök az összekötő utak jövőbeli irányát meghatározta: a status-quo térkép hivatalos felülvizsgálatát, illetőleg hitelesítését alá kerül s e végből az illető szak-biztos jelentést tesz a birtok-szabályozási hivatalnak, hogy a status-quo tervezet készen van s **megbírálható**. A birtok-szabályozási hivatal, egy elején csak arra szorítkozik, hogy a fötvörnyésznél a főmérnök és főbiztos kiküldését kieszakölzi. A főmérnök, még mielőtt a tulajdonképe-ni hitelesítési tárgyalás elkövetkeznék, megbírálja az egyes parcellák fölmérését, mely alkalommal jogában áll a feleknek saját parcelláik megbírálását kikérni, mi végre ez alkalommal is meg kell a feleket hívni, ellenvetéseiket kihallgatni s a szükséghez és helyességhez képest figyelembe is venni; ugyanezen eljárás követendő a becslési jegyzékek felülvizsgálásánál is, mit a főbiztos végez; ugyanó hallgatja meg a földbecslés ellen netalán fölhozott kifogásokat s a bírákat, a körülményekhez képest, rectifikálja.

A fölbemelő által műszakilag igazolt becslési jegyzéket aztán a főbiztos azonnal ott helyben hivatalosan hitelesíti, miután a fölmerült alapos kifogások nyomán a szükségessé vált helyreigazítások megtörténtek.

A dülök becs- és katastrális holdak szerinti felmérésének felülvizsgálását a fő-mérnök és főbiztos ejti meg együttesen.

Ha a tervezet hibás, visszausztatatik a helyi mérnökhöz, ki a kiigazítást egy bizonyos időre köteles megtenni. Midőn aztán a főmérnök és főbiztos a status-quo tervezetet helyesnek ismeri el: a birtok-szabályozási hivatal a hitelesítés és a terv letárgyalására hivatik föl. A hivatal ennek folytán egy bírói küld ki, értesíti a feleket, nem különben a közigazgatási hatóságot, a községi összekötő utak végleges megállapítása végett, a nélkül azonban, hogy a bíró e kiszállásból a felekre valami új teher hármozhatnék. Ha erdő-ügyek is merülnek föl: egy okleveles erdősz is résztvesz e tárgyaláson.

A műszakilag már felülvizsgált és helybenhagyott status-quo tervezet aztán ott a helyszínen hitelesítettik, a mi ellen a felek már többé nem szólhatnak föl, miután előbb már minden irányban módjukban állott kifogásaik érvényesítése s a tervezet helyes volta mind műszakilag, mind tárgyalag biztosítva lőn a főmérnök és főbiztos felülvizsgálata által.

Hogy a nagyobb költségek kikerülhetők legyenek, a hitelesítést úgy kell intézni, hogy a főbiztos és főmérnök felülvizsgálata épen akkor érjen véget, midőn a birtok-szabályozási hivatal bírája a hitelesítésre kiszáll.

A közigazgatási hatóság meghívott biztosa megvizsgálja az úthálózat tervezetét s ha alapos kifogásai vannak ellene, a nehézségek ott helytt elintézendők s ezután ő is igazolja az út-tervezetet.

A hitelesítési eljárást nyomon követi a tervezet letárgyalása, melynél szakértő-ként szerepelnek:

1. egy gazdasági ülnök, 2. a szak-biztos és 3. a birtok-szabályozási hivatal föld-becsloje, továbbá 4. a fötvörnyésznél cultur-előadójaként szereplő főbiztos, ez utób-bi azért levén jelen, hogy a fötvörnyésznél, bármely fellebbezés stb. esetében, alaposan informálhassa a dolg tulajdonképe-ni miben álltára nézve.

E szakértők tárgyalás alá veszik a felosztási tervet; elnököl a főbiztos; jelen van a birtok-szabályozási hivatal által kiküldött bíró, ki a jegyzőkönyvet a szak-biztos által vezeteti. A működő mér-nök, ugyan is, előterjeszti a szak-biztos-sal egyetemben elkészített felosztási vázlatot, melyben meg kell jelölve lenniök a javasolt általános melioratióknak, a szükséges vizaszabályozásoknak, a kiosztandó birtok-részletek fekvésének s tehát a mívelési nemek tekintetében szükséges változtatásoknak is. A felosztási vázlat mű-szaki és gazdasági szempontokból készitendő.

Ha a felek kifogásokat tesznek: jogukban áll e kifogásokat bizonyítaniok is, indokaikat jegyzőkönyvre vétetniök.

Az előterjesztett felosztási vázlatot, különben, a jelenlevő szakértők hivatalból megbírálják s a netalán szükségessé vált változtatások megállapítása után annyira kitisztazzák, hogy mind a birtok-szabályozási hivatal, mind a fötvörnyésznél műszakilag és gazdaságilag teljes itéletet alkot-hasson magának a tárgyalásnál jelen volt előadója által készített s az iratokhoz csatolt jelentés alapján, a vázlatról.

A tervezet letárgyalásának mindig úgy kell megtörténnie, hogy a fötvörnyésznél itélete még a tél előtt meghozható legyen s a kiosztási terv, a tél folyamán oly idején elkészülhessen, hogy a terv megbírálása kellő időben keresztülvihető, a felosztás lehető hamar végrehajtható s ez maga idején hitelesíthető legyen.

Ha valamely fél a tervezetnek a helyszínen történő letárgyalásakor egy másik tervezetet nyújt be: ez iránt is véleményt kell nyilvánítani, s ha végül megállapodás történik: a jelenlevő bíró azonnal elrendeli a részletes tervezet elkészítését. Ha pedig a felek az előttük fekvő felosztási tervezetek közül egyiket sem tartják magukra nézve elfogadhatónak: a tárgyalás azonnal bezáratik s az úgy tovább-bi elintézés végett, a birtok-szabályozási hivatal elé terjesztetik, a feleknek joguk-ban állván kifogásaikkal, ugyane hivatal-hoz, 21 nap alatt leendő benyújtása, de csak írásban. Az első folyamodású végzés ellen a fellebbezés nyitva áll a fötvörnyésznél, de azután a rendeletek, illetőleg fötvörnyésznél végzések értelmében készit-tetik még a részletes felosztási tervezet, mely legelőbb is a fötvörnyésznél elé terjesztetik s a fötvörnyésznél azt a főbiztos és a főmérnök által vizsgáltatja meg.

A tervezet mellett egyidejűleg felterjesztendők:

1. a status-quo terv;
2. a megállapított összekötő utak tervezete;
3. a felosztási vázlat;
4. a becslési jegyzék;
5. hivatalos jegyzéke az eddigi birtokosoknak, birtokaik nagyságának, valamint pontos kiszámítása az egész határ nagyságának, az egyes mívelési nemek, utak, sat. kimutatása és az egyes birtokok leendő nagysága.

Az így felszerelt felosztási tervezetet aztán a főmérnök megbírálja s a főbiztos a gazdasági viszonyok tekintetéből véleményt mond fölőle.

Ha a tervezet helyesnek mutatkozik; rávezetett helybenhagyási záradékkal látatit el: ha nem helyes, újabb elkészítése rendeltetik el. Az előbbi esetben egyene-sen a mérnökhöz utasítatik, a birtokszabályozási hivatal értesítettvén, hogy a mér-nök megkezdheti a felosztást. Az utóbbi esetben az új terv elkészítése a birtok-szabályozási hivatal útján rendeltetik el.

Ha a felosztás a területen megtörtént s az új birtok-tabellák elkészültek: a fel-

osztás hitelesítése következik a helyszínen, mely alkalommal jelen vannak:

1. a meghívott felek;
2. a főtörvényszék főbiztosa és főmérnöke;
4. ugyane hivatal egy bírása;
5. az illető szakbiztos, ki egyszersmind a jegyzőkönyvet is vezeti;
6. a munkálatot elkészítő mérnök.

A területen történt felosztásnál kitűnő hibákat a birtokos felszólalására vagy a bizottság megjegyzései alapján a főmérnök vizsgálja meg s ha alaposoknak találja: ott a helyszínen s a jegyzékben történő rectificálásokról gondoskodik s ez után aztán következik az új birtokba való bevezetés s a birtok-íveknek (birtok-jegyzékek) átadása a birtokosok kezébe.

A tagosításnál netalán történt számitási vagy kimerési más tévedések, vagy a végrehajtásnál eshetőleg előfordult pontatlanságok kiigazítása iránt, különbeni-elő döntés mellett, egy év alatt meg kell történni a folyamodásnak, mely esetben a rectificatiót a birtok-szabályozási hivatal végzi, a törvényben megszabott módon és formában.

Azokban az útastásokban, melyek az egész eljárás iránt kiadandók, a provisorium eljárási iránt részletesen kell intézkedni, hogy minő eljárás követendő a status-quo tervezet megkésztésének kezdetétől az új birtokba való bevezetésig; gondoskodni kell továbbá arról is, hogy a történelmi emlékek, történelmi nevezetességre emelkedett fák, szóval minden a megőrzésre méltó maradványok miként tartassanak fenn s minden ok és haszon nélkül sérelmet ne szenvedjenek. Magának a törvénynek pedig védenie kell mind a mások jogait, mind pedig határozottan kifejeznie azokat az alapelveket, melyek szerint az egész eljárás történjék; útját kell állani minden lehető halogatósnak, a jogi viták által előidézhető akadékoskodásoknak. Mert a cultur-ellenes birtok-vizonyok szabályozásának egyik legnevezetesebb mozzanata a gyors és törvényszerű elintézés, hogy a földbirtok szabad használata mielőbb biztosítva legyen a törvény által.

Br. Kemény Zsigmond

született 1816. meghalt 1875. decz. 22-én.

Magyarországnak ismét gyásza van. Az emberi szellem felszabadítója születésének ünnepére, egyik szellemi nagyságunk haláláról vagyunk kénytelenek hírt adni olvasóinknak. Bárá Kemény Zsigmond, az akadémia rendes tagja, a hírneves magyar publicista, a kitűnő író s a szeplőtlen jellemű hazafi, nincs többé.

Tegnap Toldy Ferencz, ma Kemény Zsigmond s az ég óvja meg hazánkat, hogy ne huny-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

MARIANNA.

ELBESZÉLÉS.

Írta:

GEORGE SAND.

MÁSODIK RÉSZ.

XVIII.

(Folytatás.)

Mariánna egy nagyon okszerű, s nagyon való indulat által érzé magát vonzatra s úgy szólva áthatva, amaz indulat által, mely ösztönzi a gyengébb nemet mindennekeftel becsülni az erősebb nemből a határozottságot, mint a mi leginkább jellemzi a férfiaságot. Örömtől remegett szíve, midőn Péter egész hatalommal megragadta lova kantárát, hogy őt vissza tartsa; de Fülöp nem bocsátotta volna újra el, azt jól tudta s Péternél pedig a bátorság csak egy percnyi fellobbanása volt az egész. Hanem aztán ama két könyöcseppet, melyet Péter nem birt vizsztatani, Fülöp bizonynyal nem ejtette volna.

— Meglehet, hogy az ő bátortalansága kényszerű következménye az anyómnak, szolt ismét magában Mariánna. Soha nem valék képes kiejteni egy szót, vagy csak egyetlen tekintetet vetni rá, mely sejtethette volna vele, hogy vágyom szerelmére. Igen büszke vagyok; s ő engem vagy közönyösnek, vagy butának tart. Vajon szabadabban tudna-e szeretni, ha tetszelgő, kaczer vagy egy kicsit szabadabb modoru volnék? Ki tudja azt?

Péter pedig maga részéről Dalmor felé vette útját a nélkül, hogy tovább is fűrkészni akarná Fülöp lépteit.

Könyvi csendesen folytak a nélkül,

jön el ismét egy vezéresszillagunk holnap. Egyenként letűnnek a fénypontok, melyek a míg magok ragyogtak, millióknak nyújtottak világot s a mint csoportosan jelentek meg egünkön, csoportosan is válnak meg tőlünk.

Hová levének a 40-es évek dicső alakjai; a férfiak, kik bevezették a nemzetet a szabadság iskolájába, kik mint első tanították az alkotmányosságot abejére, kik először rázták fel a nemzet szunyadozó erőit, azon hatalmas szunyadozó erőket, melyek midőn szétrepezstettek bilincseiket s később felbószítva félvezetett nemmes dühökben, tombolni kezdetek, a világ bámulta meg nagyságukat.

Bizony, ha általában nem is állana, Magyarország névze különösen áll, hogy nagy férfiak emeltek ki törpéségből. És a mióta e nemzet a Kárpátok völgyét választotta honának, sohasem volt annyi nagy férfi, mint ez utolsó fél-század alatt. Lesz-e alapja e félszázad egy, a haza történelmének a legszébb századnak, az ég mondhatná meg; de a nemzet, mely csak egy néhány év alatt egy Eötvöst, Toldy Ferenczet s most Kemény Zsigmondot kísér a sirhoz, boruljon le a frissen felhantolt domb előtt, tisztelje meg nagy embereiben önmagát, mert ha nincs eljegyezve e nép a halálnak, csak azon alkotások adhatnak neki életet, melyek körül e férfiak is működtek.

Ez új hantok igaz, egy régi halottat fednek. Kemény Zsigmond már pár évvel ezelőtt meghalt s csak egy ragyogó elmének pórsátorát hordozta benne az élet. Az egykor oly hatalmas szellem megemésztette önmagát, kioltotta saját lángját s a csendes falusi magányban élő derék férfi, mint egy gyermeket elgyöngült alak egykori nagyságának romjaként várt az enyészetre. A mit azonban Kemény Zsigmond a nemzetnek adott, örökké élő fejtiája lesz az anyaföldbe jutott porladó anyagnak. A mit ő teremtetett, az a míg a nép, a mely számára teremtetett, és a ha sirja körül haláknnyeket ejt a közhaza, kétszeres keserv s kétszeres hála érzete hat meg bennünket erdélyrészeket, kik nem csak azért, hogy e földnek volt szülőtte, hanem működéséért is kiválóan magunkénak mondhatók őt.

Kemény Zsigmond, a mignem egygyé lett a két haza, főként e szűkebb hazának szentelte életét. Itt kezdte publicistai pályáját s miután 1834-ben hevesen összetűzött kormányával a nemzet felsorolhatatlan, sérelmei miatt 1837-ben alig alkothatott, az 1841—43-iki országgyűlésen sok részben Kemény Zsigmond befolyása alatt lépett a merev opponálás; a hiába való követelések teréről az alkotások mezejére.

Csakhamar azonban meggyőződtek róla, hogy kárbavész minden erőlködés a hozzá szükséges erő nélkül s új óriási tervnek kivitelére szánták életüket a sorsunk felett aggodó honfiak. Így jött létre három századunk egyik legnagyobb alkotása: az uni o. A sikerben igen nagy része van Kemény Zsigmondnak is. Legyen áldott érte emlékezete! Legyen áldott azon irodalmi termékekért, melyek tanulmányaiban, regényeiben kincsét képezik a magyar iroda-

goly észre is venné. — Végre nem tagadja meg magát, szolt magában. Hogy fel legyen téve koronája az én lelki tévelygéseimnek, ismét a lehetetlen után epedek. A míg Mariánna szabad volt, közönyösnek tetszett előttem, rá sem gondoltam. S a mely napon megjelenék e vetélytárs, ki mindenképen előnyvel bír felettem, kétségbe vagyok esve s emészt a féltékenység. Valóban örült vagyok s a mellett még bárgyu is, annyival inkább, mert épen mikor beszélnem kellene, érzem leginkább, hogy részemről lehetetlen, nem vagyok képes szemelnet esdeni.

Haza érve anyját felkelve s a reggeli készítésével elfoglalva találta. Vádolni is jobban esett szívének Mariánát, mint épen nem beszélni róla. Elmondta a találkozást s hozzá tette:

— Hidd el, hogy Mariánna kaczer, s kegyetlenül gunyolódó. Mindenként arra törekedett, hogy szerelmet valjaj neki; szüksége volt e diadalra, hogy megboszulja magát rajtam. Ma vagy holnap kinevette volna ostobaságomat jövődöbéli férjével.

André asszony hasztalan kívánta őt csilapítani. Anynyira ment, hogy még esküvel is bizonyítá, hogy kis szomszédnéjek nem szeretett soha mást rajta kívül, s hogy őt, egyedül csak őt várja már hat év óta; de mivel azt nem erősíthet, hogy a Mariánna bizalmasközléseit nyomán mondja ezeket, Péter elodázta magától e reménységet, mint egy szép, de csaklékony álmot.

Nem akarta anyjának bevallani, hogy szíve rabba van téve, s anyja végre türelmetlenül így szolt:

— Hát jól van! Nyugodjunk meg benne s ha e házasság bosszszant, vagy elkeserít is bennünket, vigasztaljuk azzal magunkat, hogy nem akartuk megakadályozni.

Fülöp is megérkezett pontosan reggelire, s becsülettel hozzálátott. Azután elbeszélte Péternek, mennyit járt oknálkül, míg megtalálta Validát, hogy szinte Mortsang kapui előtt tette le a földet fűzérét, azonban még is elég idején megtudakolta a benne lakó uraság ne-

lomnak; legyen áldott mindazért, mit e házért tett s nyugodjék csendesen.

Az elhunyt férfinak életrajzát egyik hazai e nemű gyűjteményünk alapján a következőkben adjuk:

Gy.-monostori b. Kemény Zsigmond, Erdélyben szül. 1816-ban. Atyja Sámuel. Első tanulmányait Zalahán kezdte a cath. iskolában, 1823 óta pedig tizenegy éven át a nagyenyedi reform. iskolai növendéke volt, hol Szász Károlynak, lelkes tanítójának, folytonos társaságában s baráti körében élt. 1834-ben megnyilván az erdélyi országgyűlés, az ifjoncot Kolozsvárra ragadják vágyai; elhagyta az iskolát, sietett a törvényhozs teremébe, hol tudványa annyi új eleményre talált s hol már ismeretségbe s részint baráti viszonyba lépett Erdély nevezetes férfiával, elv- és szellemrokonával. Az országgyűlés végéig (1835.) Kolozsvárt időzött, tanulva, készülve, ismerkedve. Azután jóságára, Maros-Kapudra vonult s ott folvasott és gazdálkodott 1837-ig, midőn Marosvásárhelyre, az erdélyi joggyakorló ifjuság gyűlhelyére, ment cancelláriára. Itt maradt 1839-ig s ez évről való jeles történelmi értekezése „A mohácsi vészdelem okairól s Martinuzzi” című nagy regénye, melyből az Athe-neum 1840-iki folyamán nagy figyelmet gerjesztő mutatóványok közöltek, mely azonban maiglan is befejezetlen és kiadatlan maradt. Még ez évben felment Bácsba s az egyetemmel annyit tanult, a mennyinek felfogására csak az ő rendkívüli tehetsége lehet képes; hallgatott boncztudományt, orvosi vegytant, természettudományokat, [physiológiát összesen egy év s nyolcz hónapig. Ismeretekkel nagy mértékben gazdagodva visszajött kis hazájába, annak fővárosába Kolozsvárra s most már teljesször értelem s tudomány felsőbbségével avatkozott a közügyek vezetésébe, mint nagy készületű, eredeti észjárású, az ellenzék némely megrogzított kedvencz fogalmaitól egyik másik pontban eltérő és saját útján haladó publicista. 1840 végén átvállalta s 1841-ben lekelenen vitte az Erdélyi Híradónak, az erdélyi alkotmányos ellenzék organumának, vezetését, kezefográ az akkor Erdélyben időző Kovács Lajossal, barátjával s elvtársával, mely lap az azt kiállító nyomdával együtt, Méhes nevét viselő ugyan, mint tulajdonosát, de egészen s kizárólag Kemény Zs. szellemi befolyása alatt s annak eszméit és nézeteit képviselő; töle származnak nagy részint a vezércikkék is. Itt már úgy tűnik elő K. Zs., mint [magas journalistai tehetség. S a mi szükséges arra, hogy valaki befolyásos és a gyakorlati életre erőteljesen s haszonnal ható jogalkista lehessen, hogy t. i. a politikai életmozgalmakban maga is tetteleges részt vegyen — ezt téve K. Zs. is. Míg az ellenzék hírlapját, Kovács Lajossal karöltve, vezette, egyszersmind a [kolozsmegyei gyűléseken is fellépett, sokat s erőlyesen és alaposan szónokolt s vivot elvei mellett és azoknak többséget is szerzett. Fölvekbén, haladás és szabadság utáni vágyban megegyezvén a régi kolozsmegyei ellenzékkel s annak fíradhatlan,

vét, hogy azután még messzebb hatolt, de csak pusztá mocsáros rétekre bukkant, midőn végre ismét visszatérve azon az uton, melyen jött, egy nyolcz óra felé észrevet távolról egy nagyon rút kinézésű majorsági telepet, de melyet ismét mellőzendő volt, a nélkül, hogy ott megállapodjék, midőn valami sürű tövis kerítésen át megpillantott egy kis szürke lovat, legelészve a zöld füven.

Azonnal felismerte e kis állatkában Suzon kisasszonyt. Erre áthatolt a tövis kerítésen s a kis sovány ló nyakára akasztván koszoruját, egész diadallal s azon meggyőződéssel tért ide vissza, hogy vállalatja teljesen sikerült s éjszakáját a legjobb módon használta fel.

Péter alig felelt neki egy szót, s hogy meneküljön töle, azt tanácsolta, menjen feküdjék le, s pihenje ki magát ágyában, mert majd az alvás hiánya megbéníthatná csábító képességét. Fülöp esküdött, hogy ő képes három napot is egymás végtiben kiállani alvás nélkül, s a nélkül, hogy még csak meg is lát-szodjék rajta, a mi azonban nem akadályozta őt, hogy elmenjen titokban a sziklák közé s a puba mohos gyepe ledúlván, jót aludjék egész dél feléig, s élvezze a pihenés gyönyörét.

Pont délkor a szekér s a validati birtokhoz tartozó jó erőben levő kancza, Dalmor kapuja előtt állottak.

André asszony felöltötte bolhaszin selyem ruháját, mely daczára, hogy már tíz évet szolgált, még egészen üdén nézett ki. Fülöp kifogástalan szabású fekete kabátot vett fel s hófehér nyakkendőtt köttött.

André nem változtatott semmit rendes vasárnapi öltözetén. André asszony beült a szekérbe, melyet a Marcsa férje lépésben készült vezérelni, a földön haladván a ló oldal mellett. Fülöp beült André asszony mellé s azt mondta, ő fog hajtani, de nem sikerült neki egy percig is trappba haladni, mi igen szokatlan járásmód lenne, egy vidéki csikós kanczára nézve.

André előre ment volt gyalog. Legelőbb

ékezzsól s áles logikájú előharcosával b. Kemény Dónes rokenával, csak ezen elvek s vágyak szorosabb formulázásával, némely forma s taticiai kérdésekben s a teendő sorozatait illető nézeteiben különbözött azoktól. Erdélynek Approbatí s Compilátáiban rendszeresen szélyeszőrva, egy szabad alkotmányos élet s korlátolt fejedelmi hatalom majd minden alapja le volt téve; az ellenzék tehát először is ezen a papíron meglevő, de az életből kitörölt alkotmányos elvek s szabadságok helyreállítását szerette sürgetni, az ugynevezett gravaminalis politikát űzte, míg a sérelmek halmaza orvosolva nem volt, tovább haladni nem akart, rendszeres munkákat akart kidolgoztatni stb., míg Kemény politikája, termékenyebb mezőkön szeretett járni, mint a meddő sérelmi tér, sorozati kérdések miatt nem akart a megnyerhető előnyökről lemondani s azt, a mit „per excerpta” életbe léptetni reménye volt, nem szerette a systematicum operatumok tömkelegébe süllyeszteni. Ezen irány, mely Kolozsmegyében többséget vivot ki magának, átment az erdélyi országgyűlésre is s hogy ez így történt, Keménynek ebben főérdeme volt. Az országgyűlés eloszolván, K. Zs. is beleunt a Híradó további vezetésébe s 1842-ben ismét elvonult tanulmányainak menhelyére, Kapudra, hol néhány évig ismét fáradhatlanul olvasott, gondolkodott és írt. Még Kolozsvártól létben írta „Korteskeds és ellenszerei” című munkájának első részét, mely publicistai és írói nevét még nagyobb körökben tette ismertté s kedvelté. A második rész Kapudon készült el. Szinte még Kolozsvártól végezte be „Élet és ábránd” című regényét, melynek egyetlenegy kézírata a budai bombázás alkalmával elégett, mely tehát vagy épen nem vagy csak új kidolgozásban s így nehezen láthat világot. E korbá (1843.) esik a M. Akademia lev. tagjává választása. Kapudon laktában írta meg „Gyulai Pált” őt kötetű nagy és jeles regényét, melyet 1844-ben kezdett s 1846-ban végzett be Pesten; ugyanitt időzése közben töltött sok időt b. Wesselényi Miklóssal Zsibón, kit már előbb ismert, de a [kivel benső, bizalmas barátsága ez időtől veszi kezdetét. Az Erdélyi Híradót Kapudról is folytonosan vezércikkikkel látta el. Journalistai lelkes és tapintatos működése, főleg pedig „Korteskeds” című munkája, melyben egészen eredeti s független látpontra állva, az ellenzék megszokott tanai közül nem egyet kiigazit, az egész magyar világnak s különösen ennek böles és óvatos vezérének, gr. Széchenyi Istvánnak, megtisztelő figyelmét vonták a ragyogó tehetségű s mély tudományú fiatal publicistára. Széchenyi őt „Független” című nagy politikai organum szerkesztésére hivta fel, elég fényes feltételek mellett, melynek szerkesztésében, kivéven egy-két általános monarchiai kérdést, teljesen szabad keze lett volna s e tárgyban találkozásá is volt a tiszai körútját tevő gróffal Debreczenben. Azonban, mint erdélyi s Magyarországon akkorig nem szerepelt publicista, nem tartotta a szerénységgel megegyezhetőnek azonnal első felléptével, az ellenzék némely axiómakint elfogadott doctrínáival ellenkező s a többség-

érkezett meg Validathá, hanem bevárta a többieket s csak azután ment be ő is. A nehézkes menet nyitva találván a kaput, egész méltóságos lassúsággal tartá meg bevonulását s a szoba ajtó és sütőház előtti téren állapodtak meg.

Fülöp leendő lakhelyét kissé igen pórásnak találta s azonnal feltette magában, hogy mindezt megváltoztatja, mentől előbb, hogy legalább lakása legyen tisztességes, ha ugyan lesz valami arra való illendő építmény e fészkekben. Szerencsétlenségre nem talált ilyenre. Mariánna, ki a majorsón szobája külsőben várta vendégeit, ide vezette be őket, mintha valami egyszerű földmivelők lettek volna ők is. Mariánának volt ugyan az elzárt udvar másik felében egy kis magán szentélye, igen kedves és csinnal berendezve; de nem volt kedve bevezetni még most oda az idegen vendéget s Péter nagyon jó neven vette töle, hogy nem siet rejtekének aajtát megnyitni az új jövevény előtt.

Mariánna miután megölelte André aszszonyt s kezet nyujtott keresztatyjának, minden zavar nélkül hajtá meg magát a vendég előtt, kit bemutatott neki; azután magával vitte André asszonyt szobájába, hogy letétesse vele nagykendőjét és fátylát.

Azon időben a szegényebb birtokosnők nem viseltek még kalapot, fejr mosó fejtőkíre egy fekete fátylat borítottak s úgy jártak ki a háztól.

XIX.

Pétert igen mulattatta a Fülöp kinos helyzete s titkon örült, látva, hogy ez, mily kényelmetlenül érzi itt magát, mit azonban vidor hangulat színe alá igyekszik rejtteni. Neki képzete sem volt, az e vidék és e korbéli falusi birtokosok egyszerű, mondhatni pórás szokásairól.

Mariánna külsőleg mitem változtatott gyermekkori szokásain. Hosszas időn át nem volt neki más szalonja, mint e nagy ház, füstös gerendáival, melyről nagy veres hagyma koszoruk függtek alá s melynek közepén a csillár helyett rostélyos kalitka himbálódzott a légben, sajtok eltartására szánva.

nek idegen eszmék élére állani és a fényes ajánlatokat nem fogadta. Inkább választotta a szerényebb állást, mely b. Eötvös hívtá meg, mivel már előbb lelezésben állott. A Csengery Antal szerkesztése alatt álló Pesti Hírlap dolgozó társa lett, melynek politikai elveit s komoly és tanulmányos irányát a magának ismerő s 1846. évi Pestre tette át lakását: 1847-ben utazás tervén Olaszországban, Velence csatornáin s márványpalotáin táplálta regényirői képzelőerét; 1848-ban pedig szinte a Pesti Hírlap Csengerynek szerkesztőtársa lett. A Pesti Hírlap hűségű társa, annak 1846. 47 s 48-iki olyaibaiban, foglaltatnak móhon olvasott, alos és egyszersmind élénk vezércikkjei: „Igenyen néztek az erdélyi urbér iránt”; Eszmerekdek f a korteskeds és ellenszerei körül Országgyűlési utastások; Montesquieu es I. Béla király; Ezenkinti országgyűlés; Kétfok választás; Gyűlési nyilvánosság stb. Az 184-iki pesti nemzetgyűlésre, a kővárvidéki egy választó kerület részéről képviselővé választván, a részletes és alapos foglalkozásoknak nagyon kedvező tőren keveset szolt; annál több, s njezen kedvező tőren ködött a szabad journalistamezőn. Az országgyűlést Debreczenbe követn 1849. tavaszán Szemere belügyi minisztiumában tanácsoságot vállalt s főleg codificatióal foglalkodott, mire senkinek sem volt alapos b késztetése, mint neki. E miatt hadi törvények előtt állott, de a kereset ellene, mint táb társai ellen is, megszüntetett. Ezek után le nevezetess politikai rőpirat jelent meg K. A. tollából, melyeknek különösen elsje, sok tára adott alkalmat, u. m. „Forradalom után” (1850.) és „Még egy szó a forradalom után” (1851.), melyekben a forradalom utáni természetesen zavaros és nyugpontot nem találó eszmk s vágyak tájékozására s rectificatiójára tekszik. Nagy és méltó figyelmet gerjesztett 350. két dolgozata: „A két Wesselényi” és „t. Széchenyi István.” (Magyar szónokok és statusfőrfak. Kiadta Csengery Antal, Pest 1850.) Nemcsak historiai tekintetben becses ívek, melyek sok eddig ismeretlen adatot rojtának, másokat megigazitnak, hanem művészi tekintetben is irodalmunk legdrágább gyönyrei közé tartoznak e jellemrajzok. Bennök [lélekbuvár regényirő, az ügyes publicista fényes előadású stylista műveire ismerünk. Journalistai működésének egy időre ismét meg nyílt a Bánfay által szerkesztett „Pest Napló” politikai hírlapban, mely azonban csahamar ismét bezárátott. Itt közlé „Visszatérését Erdélyre” mely miatt más oldalról megnadtatott. A szerencsétlen nagy-enyedik női felségelyésére Szilágyi Sándor által szkosztott „Nagyenyedi Album”-ban, mint becs ajándék azon derék magyar városnak, melyek kebelében 11 évig tanult a „Sziv örvényei” című gyönyörű novellája jelent meg, élénk kyekekkel a Velenczésre tett 1847-iki kőutazás egyéni emlékezeinek tárházából s mély ismeretével az emberi, különösen női szívnek kedélynek. Részét vesz továbbá a „Nemzeti Kövtár” szerkesztésében, hol „Szilárdi siralmi” cronicája” az

A föld népe igen tisztá kedvelő, e vidéken. Ha a tyukok és réczélbe is hatolnak minden perczben a lakóház ajtajába, a ház asszonya seprővel felfegyverke azonnal talpon van kiűzni őket s átvulnás nyomát eltakarítani.

Az ágyfák és minden autorzat szépen meg van surolva s csillog a títaságtól, az asztali edények, éteszközök ragyogk s csinnal vannak berendezve a polczokra de az ágyak színehagyott, sárga szőrtakarkkal, melyek a régiség miatt egészen száraz-ról színt váltottak, a nagy fekete kemencei bilbe akasztott üsttel s berakva fazakakkal, szobában tanyszó macskák és kis gyermekek az egyenetlen padló, az egyetlen ablak sárgényes kicsiny-sége, megrepesztett falak teleaggatva mindennemű házi eszközökkel, és élmí czikkekkel, melyeket a szobában járálva, i kelle kerülni az embernek, mindez csak nagy hiányos jól-léthez nyujtott kilátást a páris ifjúnak s még csak képzelní sem tudta, hogyan rendezhetne itt be magának műtermet, e mályos, törpe helyiségben.

Mivel széles természetá rílett birt finomsággal is, őrizkedett csak egy szóval is Péter előtt a látottak feletti nem tetszését kijelenteni. Annyit kérdett csupa, hogy itt e szobában fognak-e étkezni?

— Ugy hiszem itt — vionáz Péter — Chevreuse kisasszonyok van nyan az épület valamelyik felében még egy lakosztálya; de mióta azt berendeztette magát, még soha sem voltam ott s így nem tudom van-e külön ebédlőszobája. Ugy tudom, hog a majorbeliekkel egyenlő életet folytat s okkal együtt is étkszik.

— Ugy hát az egész maj ház cselédségével egy asztalnál fogunk étkei? No ez valóban gyönyörű dolog! Ezt nevem már valódi falusi életmódnak.

(Folyt. követh.)

Folytatás a mellékletben

8 felügyese alatt jelen meg. Az ötvenes években jelen meg két kötetes regénye: „Férj és nő,” mel regényírói nevét s becsületét új nagy értékű adalékkal neveli.

Napokára ezután a „Pesti Napló” szerkesztését átte, mely alatta legbefolyásosabb organuma lett egész Magyarországnak. Még néhány irodalmi művel is megajándékozta hazánkat. A közérdeklődési tárgyakban államférfiúi tehetsége nagy szerepet vitt, mig nem 1872 körül a száraz elme felmondta szolgálatát, a Pesti Napló szerkesztésétől megvált, falusi magányába vonult rokonaihoz, Pusztá-Kamarásra. Itt élte le a többi napjait. Csak néhány nappal ezelőtt nyolc egy kis kútig támadt, mely könnyelven zólva „brandt”-ot kapott; ez egész fejére kiterjedt s igen rövid idő alatt kioltotta életét.

Aképviselőház 23-iki ülésében harmadszorifelolvasásban elfogadtatván a romániai szerződés, b. Simonyi kereskedelmi miniszter Andrást és Kemény Mihályt adott válasza után elnök indítványára elhatározván, hogy a legközelebbi érdemleges ülés jövő évi jan. 8-á fog tartatni, az elnök boldog inepleszt és évet kíván a ház tagjainak, kik az elnököt tette oszlanak szét.

A főrendek decz. 23-iki ülésében tárgyalás alávetett a jövedelmi pótdóról szóló törvényjavaslat. — Cziráky J. kijelenti, hogy ez adóemelést miatt nem fogadtatja el a budapesti. Ünnepelesen tiltakozik az ellen, minth szavazatát a kormánytól az államháztartás feltételeit akarná megtagadni, nem tartja a viszonyokat olyanoknak, melyek közt adóemelést lenne eszközölhető s úgy ezen, mint a tegnap tárgyalás alatt volt javaslatot nem fogadja.

Széll minster. A két hosszú napig folyt tárgyalás érdeme kiterjedt a mai kérdésre, mely domálja a helyzetet. Azon előadásban, melylyel pénzügyi politikáját védelmezte, szintén kitjézt eme legfontosabb kérdésre is s akkor elmondván indokait, most a javaslatot nem tart bővebben indokolandónak. Nagyon tiszteli az álláspontot, melyet Cziráky elfogad, megjegyzi azonban, hogy eredményében az a politika, melyet hangoztat, egyre megy azzal, my principaliter tagadja meg a terheket. — Wy Miklós b. Cziráky tegnap mondott szavára reflektálva, tagadja, mintha ő úgy vagy álláspontot az egyedüli módnak mondta volna az adóemelést; különben a kérdés súlypontját ez abban látja, hogy most van szükségünk országának adóemelésre, nem pedig később, mikor már a dolgok fejlődése hasznavehetlen lehetne. Ajánlja a javaslatot. — A ház ezektől általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot. — Eötvös Dénes megjegyzései után a javaslat részletei változatlanul elfogadtatnak.

Tárgyalás alá vétetett ezután a kölcsön-törvényjavaslat. — Széll minster kötelességének tjtja egy pár szót indokolni a kölcsönt. Két szempontból lehet minden kölcsönt megítélni: szükséges-e a kölcsön s előnyöse-e feltétel. Az elsőre nézve megjegyzi, hogy sajátos közgazdasági viszonyaink közt a 7 első hónapban okvetlen tartaléktökére van szükség; második czél a 153 millió kölcsön szükségességét teszi javaslatot, a vasutak függő kiadásai. Utal a kölcsön előnyös voltára, a mit reme gyanánt aló kibocsátása bizonyít, kéri a kölcsön elfogadtatását. (Helyeslés.) — Széchenyi mellányolja azonindokokat, melyek a kölcsön mellett szólnak sminél inkább ellenzte azon adóemelést, annál inkább el kell fogadnia ezt. (Helyeslés.) — Cziráky J. gr. üdvözlö a minisrt, mint kia legnyilvánosabb teher, a 153 millió kölcsön inverziójára szerencsés kezdeményt tesz. Szerinte volna, ha az egész összeg e czélra fordíthat lenne, de kéri legalább, hogy a mi arra in száma, legalább oda fordítassék. — Eötvös Dénes b. úgy látja, hogy a kölcsönre nincs szükségünk s azért nem fogadja el a javaslatot. — A ház ezeket a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A szász követek tiltakozása.

Nagy-Szeben, dec. 22.

A szász követek által f. hó 16-án jegyzőkönyvre adott „tiltakozásból” több lap hozott rövid kivontot, mi azon helyzetben vagyunk, hogy azt rész terjedelmében közöljük. A tiltakozás így szl:

Tisza Kálmán m. kir. belügyminiszter és immár miniszterelnök ur ó nagyméltósága a legjobban értesült és a nagyméltósága államkormányhoz legközelebb álló hírlapok összhangzó közlése szerint az országgyűlési kormányfő f. évi november 4-iki értekezletén kijelentette, hogy a többek között a Királyföld rendezéséről és a törvényhatósági területek kiterjedéséről szóló törvényjavaslatok befejező-

sokhoz közel vannak és ujévig az országgyűlés elé fognak kerülni.

Továbbá Tisza Kálmán m. kir. belügyminiszter és immár miniszterelnök ur ó nagyméltósága felhatalos és nem felhatalos források összhangzó hírei szerint f. év december 1-én a nagyszebeni, megyesi, besztzercei és ujevgházi szász törvényhatóságok részéről a szász nemzet törvényhatósági joga és törvényhatósági egysége megővése végett Budapestre indított küldöttség előtt előszóval kijelentette, hogy ő a Királyföld törvényhatósági egységét előre meg nem ígérheti, mert az a jó közigazgatás követelményeivel ellentétes, vagy miként az általánosan legfőbb mértékben felhatalosnak tartott „Ellenőr” f. év decz. 2-iki 338. száma mondja: „hogy a Királyföld külön politikai egységet sem a szász egyetemenek, sem bárki másnak is felsőbbsege alatt nem fog képezni. Egyébiránt ő exa egy nyilatkozott, hogy a szászok kívánságait lehetőleg tekintetbe fogja venni.”

Hitelességük tekintetében egyáltalában meg nem támadható ezen hírek, kétséget nem hagyóan fen azíránt, hogy a nagyméltósága kormány, illetőleg a vezérállamférfiú annak élén, a Királyföld közvetlenül bekövetkezendőnek jelzett rendezése és a törvényhatósági területek kikerekítése érdemében oly népszerűtől indul ki, melyek a létező tényekkel ellentétesek és létező jogokat sértenek.

Mert tény, hogy a Királyföld törvényhatósági egysége soha sem ellenkezett „a jó közigazgatás követelményeivel”, sőt ellenkezőleg épen ezen egység volt minden időben mind a mai napig képezte a czél szerű közigazgatás legerősebb biztosítékát; a létező jog tagadása pedig az, ha valaki a Királyföldnek a szász nemzeti egyetemenben felszucsodó törvényhatósági egységének megszüntetését megengedhetőnek tekintené.

Ezen egység megszüntetése, vagyis a szász föld eldarabolása, egyértelmű a szász nemzet törvényhatósági joga megszüntetésével. Amde hogy törvényhatósági jogát törvényeken és szerződéseken alapuló jogok közt tekintetbe vétele mellett és az 1791. évi erdélyi XIII. törvények fentartásával az országos törvényhozás részéről biztosítva lássa, ahoz a szász nemzetnek az 1868. évi XLIII. t. cz. 10. és 11. §-sával és szentnek és sérthetetlennek nyilvánított, törvényeken és szerződéseken alapuló sarkalatos joga van.

Hogy ezen szemléletet és komolyan veszélyeztetett sarkalatos jogát megvédje, arra a szász nemzeti egyetem nemcsak sürgősen van kötelezve, hanem az épen idézett törvényeknél és szerződéseknel fogva, ugyisint az 1868. évi 43. törvények, valamint századéves ősi szokás által szentesített jog értelmében jogosítva is van. Hogy a jogával haladéktalanul éljen, arra annál inkább látja magát indítatva, minthogy a miniszterelnök nyilatkozata: „hogy a szászok kívánságait lehetőleg tekintetbe fogja venni” e joggal élésre egyenesen felhívja őt. Mert a szász földi lakosság közös akarata nyilvánítására csupán csak a szász nemzet egyeteme a hivatott közeg.

Ezen megfontolásától vezéreltetve, alólírottak mindenike által aláírt következő indítványt nyújtottak át házszabályszerűleg az elnökségnek:

„A szász nemzeti egyetem határozza el, hogy legott háttagu bizottságot küldjön ki oly meghagyással, hogy a Királyföld törvényhatósági joga és törvényhatósági egysége biztosítása végett alkalmasnak találtat törvényes lépéseket indítványozzon.”

Elnök ur azonban, a helyett, hogy ezen indítványt az universitással tudatta volna, a végre, hogy az universitás az ügyrendtartás 7. §-lye értelmében, „hogy az ügy tárgyalásáról tekintettel annak napirendre tűzhetésére, sürgősségére és valamely bizottsághoz előleges megvitátás és véleményes jelentéstétel végett leendő utasítására nyilatkozhassék”, a szász nemzeti egyetem december 15-iki ülésében úgy nyilatkozott, hogy ő a nagyméltósága államkormány világos megtiltása értelmében, a szász nemzeti egyetemnek semminemű tanácskozt politikai ügyekről, tehát a Királyföld törvényhatósági joga és törvényhatósági egysége tárgyában átnyújtott indítványról sem, nem engedhet meg.

Ezen tilalom ellen alólírottak, csatlakozva a szász nemzeti egyetem 1874. évi február 16-iki és december 8-iki üléseiben tett nyilatkozataihoz, mely idő óta a jogi helyzet miben sem változott, maguk részéről is tiltakoznak, kijelentvén:

1. hogy a szász nemzeti egyetemnek törvényeken és szerződéseken alapuló, a szász föld összes törvényhatósági joga felett való tanácskozt is biztosító hatáskör a végrehajtó hatalom rendelete által megszorítást vagy megrovíditást nem szenvedhet;

2. hogy a Királyföld rendezése törvényességéhez a szász nemzeti egyetem közreműködése is szükséges; hogy a szász föld eldarabolása annak törvényeken és szerződéseken alapuló jogaival ellentétes; hogy a Király-

föld törvényes rendezésénél annak törvényeken és szerződéseken alapuló jogai, különösen pedig az 1791. évi erdélyi 13. törvények az 1868. évi 43. t. cz. 10. és 11. §-lyei értelmében köllőleg tekintetbe veendők;

3. hogy a szász nemzeti egyetem, alólírtak meggyőződése szerint, mint azelőtt mindenkor, úgy most is rá fog állani, hogy az állami fejlődés méltányos igényeinek az alkotmányos szabadság és polgári jogegyenlőség értelmében töle kitelhetőleg és törvényes hatáskörön belül eleget tegyen.

Nagy-Szeben, 1875. december 15.

Következnek az aláírások.

BELFÖLD

N-nyed 1875 december hó.

(Törvényhatósági közgyűlés. Egyleti és városi képviselői választások.)

Alsó-Fehérvármegyének f. hó 14-én tartott közgyűlése, amár több érdekes tárgya volt röviden végét érte. A tárgyszorából megemlítjük a következőket: Tisza Kálmán miniszterelnök ó nméltóságának üdvözlő felirat küldetett. A szorgalommal összeállított és helyesséssel fogadott alispáni jelentés után belügyminiszter ó nmeg azon leiratai tárgyalatakat, melyekben a jövő évi költségvetésre s a mértékhiitelesítési hivatal felszerelési költségeire nézve intézkedett. Az elsőre nézve a levont 200 frt utazási átalány, s a megtakarított javadalmazási összegeknek a jövő évi költségvetési átalányba leendő beszámítása ellen felirat intéztetett; a 2-ra nézve pedig határozatott, hogy miután belügyminiszter ó amga a megtakarított összegeket a felszerelési költségek fedezésére fordíttatni nem engedi, ezen kiadások fedeztesenek a hitelesítési díjakból s miután ezen csekély alappól a 900 frtra menő kiadásokat a jövő év végéig fedezni nem lehet, e körülményről a földmívelési-, ipar- és keresked. miniszternek előterjesztés tétessék. A tövisi indóházhoz rendelőndő rendőri fizetés ügyében azt rendezvén belügyminiszter ur, hogy ezen költséget a megye hordozza, feliratunkban kifejtettük, hogy sem rendőri költségeink, sem pénzalapunk nem lévén, intézkedjék ó nmaga a rendőrpáncsnak, az ő tvisen egy csendőr-állomás rendeltessék be. Két választás is tétessék, a 1. az igazoló és átalány választás, a 2. az állandó választmány oganis még 12 taggal megszaporíttatván, báró Splényi Henrik felkérésére főispán ó miga a következőket ajánlotta: Zeyk József, b. Kemény Gejza, Zeyk Gábor, Zeyk Dániel, b. Kemény Endre, br. Splényi Géza, Barsay Gábor, Vincenti Nándor, Bogdán Lajos, Vajna Antal, Vestimian Anton és Pop Stefán biz. tagokat. Megválasztattak. Dr. Botz József betérjesztvén az id. kórház számadásait, buzgalmaért elismerés nyilvánított. Csató János alispán, mint a földtani társulat elfogadására kiküldött bizottság elnöke, jelentést tévén az igen sikerült elfogadásról, az ó czélra tett 330 forint költség, a mi javadalmazásból kiutaltatott, a földtani társulat köszönő irata pedig örvendetes tudomásul vétetett.

A társamegyék átiratainak, többnyire jegyzőkönyvi pártolása után, alispán ur indítványt tett tiszteletbeli utbiztosok felállítására végett, mi is általános helyesséssel fogadtatván, sz.-bírói járásonként a választások meg is ejtettek, oly tagok választatván, kik e czélra buzgóságból részint önként ajánlkoztak, részint legtöbb utazást tévén, legközvetlenebbül szerezhetik tapasztalataikat, s tehetik javaslataimat.

Igen czél- és korszerű volt buzgó tagtársunk Pávay V. Elek indítványa, a bányászathanyatlási okainak megvizsgálása és kiderítése, s ezek alapján a bányászati felvirágoztatása ügyében. Elfogadtatván, főispán ó miga elnökölte alatt részint bizottsági tagokból, részint bányabírókocsokból egy küldöttség választott, mely tanulmányozásai alapján egy rendkívüli biz. közgyűlés elé javaslatot terjesszen.

Ezzel e gyűlés véget ért. Másnap a „Casinóban” történtek meg a tiszti kar és választmányra nézve, kiváló érdekesség között, a választások, 19-ikén pedig a „Polgári Olvasó egyletben”

Mindkét egylet szépen virágzik s ez évben különösen könyvtárát törekszik gyarapítani. 20-án a N-nyed városi képviselőtételre folytak a választások. A megválasztottak között sok oly tag van, kiktől e város ügyeinek előmenetelét joggal várhatjuk. Reméljük is, hogy e város, mely kulturális czélokra annyit áldozott, hazafias szellemét mindig és minden körülmény közt kimutatja, a közigazgatás külön-nemű ágazataiban s a közigazgatás terén is oda fog emelkedni, hogy ne csak megyénk közséjei, de más hason szervezett városok előtt is, példányul szolgálhasson, annál is inkább, mert erre vagyona és intelligenciájánál fogva teljesen képes.

Ily nézeteknek adott kifejezést Csató János alispán is, midőn f. hó 22-én tartott közgyűlésénél.

vis. közgyűlésén, az 1871. 18. t. cz. 55. §. alapján a képviselőket megalakítottak nyilvánított, s mely alkalommal Sándor Elek városi főhadnagy válaszlát köszönőleg a képviselőt nevében.

r. l.

Küküllőmegye, decemberben.

(A bizottsági gyűlésből.)

Küküllőmegye fentartása érdekében tartott december 6-iki rendkívüli bizottsági gyűlés folyamáról, fölvevük a tollat, egy pár sajtó mozzanatról írni, mi hitünk szerint a híresztelt egyhanguság valóságára némi világot deríthet.

Lehetlen elhallgatnunk azon sajnos tapasztalatot, melyet éreznék, midőn azon általános megbeszéllet s helyeselt nézet, hogy küldessék Badapestre egy több tagu küldöttség, ohajtásaink szóbeli kifejezésére s azok részleteinek kifejtésére, nem valósulhatott.

Már a megye mostani alakjában való megtartásért szerkesztendő felirat tárgyalása alkalmával, szomorú hatást okoz, hogy a kész és bemutatott feliratba több motívum, bár ohajtottuk volna, nem tétetett; s ha ez már megtörtént, teljes volt a remény, hogy mit nem emlit a felirat, elmondandja a küldöttség s ezért, hogy szó nélkül előrehessék a főczél, megnyugvással lőn elfogadva elnökli alispán azon kijelentése, hogy az első pont alatt csupán a felirat elfogadása vétetik tárgyalás alá, remélvén, hogy mindez, mi akár „e” akár a megyei ohajtásnak megfelelő melegséggel szerkesztett szövege és nyilt más feliratban foglalva lehet, érvényesüljön is egy Budapestre menesztendő küldöttség, a személyes érintkezés által; a helyzetet és viszonyokat jobb és kellő világításba helyezheti és a folmerlő kérdésekre a praecise választ megadhatja. Mi okból a második pont alatt hitünk elérhetni jogosult ohajtásainkat.

De mily nagy lőn az elámétkodás, midőn már elnökli alispán ur a küldöttség ügye fölvetélt, mint elkésett, tárgyalni nem méltóztatott engedni.

Okadunk találgatni az okokat, melyek erre vezettek alispán ur, hogy a megye mostani alakjában való megtartása mellett mutatta magát buzogni, sőt nem is hozuk kombinációba a véletlenl (?) megjegyeztet elbeszálviakkal tartott bizodalmas társalgás előnyös kiltásba hozhatott eredményeit.

Mert „honnai soit qui e mal pen se”; mindazonáltal „e” tapasztalt csalódás feletti sajnálatunkat kifejezni kötelességünknek tartjuk.

Mindemellett s épen azért, hogy ha nem csupán a népszerűség megtartása csabos kedveért hangoztatja a mai K-megye fentartásának szükségességét; ne nyugodjunk meg „e” szegény feliraton, hanem sorakozzanak mindazok, kik azt igazán és szívből ohajtlják és a következő bizottsági gyűlésen nevezdünk ki Budapestre menendő küldöttséget, mely — mint a megye ohajtásának helyesen indoklő tolmácsa — tehesse meg mindazon lépéseket, melyek szükségesek, már csak azért is, hogy a netán ohajtásunk ellenére bekövetkező eseményekért legalább vád ne érheszen.

... l. ... s.

Tanügy.

Tanügyi mozgalmak Zilahon.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Hazai tanügyünk, fejlődésének még mindig azon fokán áll, midőn a szerényebb mérvű törekvéseket is föl kell jegyeznünk, — hogy a kisebb pontokon is életelt adjunk magunkról, sokkal inkább pedig, hogy mindenünnen gyűjtjük egybe a bizonyítékokat, melyek elhitelessék önmagukkal, de meggyőzőek az idegeket is, hogy mi mindnyájan és tölünk telhetőleg igyekezzünk hazánk tan- és nevelésügyének fölemelésén munkálgni.

Az érintett okokból sziveskedjék a szerkesztő ur becses lapjában egy kis tét engedni a szép és nemes iránt mindig fogékony kis városunkban ujabban történt és ezéiba vett tanügyi mozgalmak följegyzésére.

I.

A középszolnok-krasznamegyei tanítótestület zilah-járási köre f. hó 15-én d. e. Zilahon, az állami tanítóképződe helyiségében, tartá meg évi utolsó rendes gyűlést, melyben a bel-leányiskola 4. osztályában a meter-mértéknek egész számokkal való kölesönös átválttatásáról, Juhos Béla közséjei leánytanító által tartott gyakorlati tanítás felett igen élénk azonban higgadt és tanulságos eszmecsere fejlett ki, melynek végén a tanítás, általán véve, sikerültnek nyilvánított.

A gyűlés egyéb tárgyai közül még föl-emliténdők tartjuk azt, miszerint a kör megkeresni határozta a testület központi bizottságát a végett, hogy meg egyszer kísértse meg kieszközölni a nagymélt. miniszterunnál, hogy a testület és annakjárásokról egyúttal való hivatalos levelezéseknél portomentességet élvezzenek; annyival is inkább, mert hisz ez az áll-

lankinstár bevételeit nem valami nagyon csorbítja, az ellenkező pedig a szegény néptanítók zsebeit igitis terheli.

Aztán némely állat-nemestő intézetek is (p. o. „lőnemestítő bizottság”) élveznek portómentességet, — s ha igen, nemde méltóbban, élvezhetnék e kedvezménytaz emberképző intézmények?

Igazán lélekemelő volt s a hazafi kebelét benső örömmel töltötte el azon jelenség, hogy a különböző hitefelekettek lelkeszei (köztük egy vidéki is), a felekezeti, állami és közséjei felsőbb és alsóbb iskolák tanárai, tanítói és tanítónői s egy-két tanügybarát oly szép egyetértésben, nemes hérvel, egymás személyét és véleményét tiszteletben tartva, vitakoztak, tanakodtak szűkebb körű hazánk, városunk és megyénk tanügyének fejlesztése fölött. Vajha a szép reményekre jogosító ezen érdekelttség és egyetértés ne lankadna, sőt minden egybejöveteleink alkalmával fokozottabb mérvben jelentkeznek!

Delután 3 órakor a közp. bizottság tartott igen érdekes ülést. Ez ülésben a központi bizottság a közgyűlésnek f. évi június havában hozott határozata értelmében, a sikeres működés tekintetéből, három szakosztályra osztott u. m. pedagógiai, ügykezelő és Eötvös-alap-gyűjtő s kezelő bizottságra. Némely fontos ügyek, mint iskolai takarékpénztár, a vértess aljai tanító-egylet átirata egy országos tan- és nevelésügyi társulat létrehozása tárgyában, az Eötvös-alaphoz járulás módja, számítások megvizsgálása stb. azonnal át is tétettek, véleményes javaslatlétel végett az illető szakosztályokhoz.

A közgyűlés határozatához képest továbbá átirat intéztetett a járási körökhöz, hogy addig is, míg a III. egyetemes néptanító gyűlés a tanterv néptanító megoldandó s ennek folytán-tanestületünk bővebben intézkednek, a minisrt, vagy ennek tekintetbe vételével a kolozsdobokamegyei társtestület által készített tantervet használják a tanítás alapjául, alkalmazván azt, természetesen a helyi viszonyokhoz.

Az ülés rendén a közgyűlés korában volt munkács és szorgalmas tanítóársunk (Rákosi Sándor, ákosi néptanító) elhalálozásáról, ki egy- a legnagyobb nélkülözéseknél kitöve hagy, hátra, azonnal igyekeztünk a szerencsétlen özvegy és árva nyomorán valamint enyhíteni s már az ülésben megkezdvén ez aláírásokat, ez ideig, mintegy 20 frtot sikerült egybegyűjtötenünk.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Budapestén december 24. 10. ó. 35. p. d. e.

Érkezett, december 24. 11. ó. 10 p. d. e.

Ismételve tanácskozáskor folynak a kormányunk és Ausztria közt folyó kérdésekről, de még bizonytalan, hogy az értekezletek Bécsben, most vagy később fognak-e megkezdetni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, decz. 24. 1875.

— **Ó cs. és apostoli kir.** Felsége f. hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az országos zeneakademia 1876-iki évi szükségleteinek fedezésére az udvartartási javadalmazás művészi czélokra szánt alapjából egyszer mindenkorra nyolcz ezer forint folyóvá tétethessék.

— **Színházi hírek.** Mint értesülünk szerdán, decz. 29-én „Egy pohár víz” új betanulással, új és igen szép díszletekkel, kerül színre. A főbb szerepek a legjobb kezekben vannak; u. m. Kovács Gyula, Boér Emma, Némethy Irma és Kovácsné fogják az előadást élvezetessé tenni. Az új évet „Buda ostroma 1840-ben” című látványos színdarabkal kezdik meg, allegorikus képlettel. Clarisse első előadása Hétfőn január 3-án lesz D. Boér Emma asszonnyal a czimsze, repben. Ünnepe másodnapján, vasárnapon, „Makó György kerül színre. Hétfőn „Képzelt beteg”. Csütörtök decz. 30. Zsidóné. Péntek decz. 31. Szegény ifjú története. Kedden január 4. Tell Vilmos új betanulással. Szerdán január 5-én Ördög része új betanulással. Csütörtökön janár 6-án Dobó Katizza. Pénteken január 7-én Plébános szakácsnéja. „Faust” tragédia E. Kovács Gyula jutalomjátékául először január 8-án szombatn kerül színre D. Boér Emma asszonnyal Gretchen szerepében. Minden esetre érdekes estéknek nézünk elébe.

— **Korbuly Bogdán** színházunk derék intendása az „egyetemi kör” tagjait előzőkeny figyelemben részesítette, a színházi helyárlaknak — a kör tagjai részére — való mérséklése által. Igen helyes intézkedés, mely a szegényebb sorsu fiataloknak is megkönnyebbíti és lehetségessé teszi a színházba járást.

— **A kolozsvári korsolya-egylet** jégpályája a napokban nyitott meg zene mel-

SINGER'S
G. Nidling
Bamberg, Bad.
NAHMASCHINEN
Hauptstadt: Berlin
Bismarck-Strasse
ORIGINAL

(500) (5-5)

Alóltirt tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy az új-yorki **Singer, Wheeler és Wilson varrógépgyár-társulat**tal oly egyezményre léptem, mely szerint gyártmányaikat **Kolozsvárt** csakis **egyedül én** általam hozhatják torgalomba.

Raktáromban
csakis eredeti új-yorki

Singer-,

Wheeler- és Wilson-féle

varrógépek találhatók, melyek családi használatra elvitázzanakul a legezészerűbb s minden másféle varrógépek között a mű bécsi világkiállításon felülmulhatlannak találtak, mi okot is adott más kisebb gyároknak ily nevezetű gépeket utánozni, melyek sem munkahétségben, még kevésbé artósságban a versenyt ki nem állhatják, erre nézve kötelességemnek tartom a tisztelt vásároni kívánó közönséget óvással a megcsalódástól figyelmeztetni.

Minden tölem vásárolt gépért jólllok és annak eredetiségét okmányilag bizonyítani mindig kész vagyok.

Nemkülönbön találatnak: **gabó-, cipész- nyerges- üzlethez kellő valódi**

Singer, Howe, Anger és Circular-Elastic

varrógépek részletfizetés és ingyentanítás mellett.

WHEELER és WILSON-gép.

SZILLY ALAJOS.

Bel-magyaruteza 15. szám.

Egyedüli raktára Kolozsvárt.

A Diána-fürdői intézetben minden iutóftában igénybe vehetők, a legkényelmesebben ellátott porcellán és rézkádós melegfürdők, ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengélkedőknek és betegeknek, azonnal hahzóhoz is vitetnek.

Ugyiszintén a jó hatású **gőzfürdő** számtalan bántalmakban, különféle kitűnő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a legillendőbb árban élvezhető. A hazamenetire egy kocsi általi szállításról is van gondoskodva. (360) (13—*)

A mit is ememel tisztelettel a t. cz. közönségnek számos részvételt végett, tekintve a tetemes kiállítási költségeket, tudomására juttatni kötelességének tartja

A Diána-fürdő igazgatósága.

Kolozsvárt, 1875.

BOÉR SÁNDORNÉ

nagy varrógép-raktárában

Kolozsvárt, bel-monostor utca, most 12-ik szám alatt vásárolhatni

legutánt nyílt oszobban,

a gépek valódiságát tanúsító eredeti bizonyítványal ellátott

valódi amerikai „HOWE” féle,
valódi amerikai „WHEELER és WILSON” féle
valódi amerikai „SINGER” féle
valamint minden létező és kintlévőnek elismert bármilyen más szerkesztési LÁBBAL HAJTHATÓ

V A R R Ó G É P E K E T

úgy csatái használatra, mint üzleti cizellora valóakra; nemkülönben egy- és két szálal tűzzel

KÉZIVARRÓGÉPEKET

Bámulatos eredményt felmutató

és ezeknek lábbal is hajthatóvá való átalakítására: varrógépéldíványokat és asztalokat.

valaminek gomblyukukötő - egysevenszínű kettőtűszelző új szerkesztési gépek úgy szabó-mint fehérmint munkáknak is valóak, melyeket eddig még nem voltak, most értékesít.

Csak BOÉR SÁNDORNÉ tart tanult gépeket és igaztási műhelyét, minnek kő-vezetékben képes megrendöntő gépeket, jóllálás mellett, ismét tökéletes jó állapotba helyeseltetni.

Varrógépűk, csárna, selyem, olaj és mindeneműt gépekkarészek, valamint a kötőgépkehek gyűjteménye és hárszáz nagy mennyiségben találhatók.

Nem verők is szívesen láttatnak a gépek megtekintésére. - Levéltek, lehetőleg posta fordultával megválaszolatlanak.

526

RIGLER JÓZSEF EDE
papírraktára,
könyv- és könyomdai műintézete
részleteladási osztálya

Budapest, IV. ker. Kecskeméti-utca 11. sz.

ajánlja a nagyérdemű közönségnek legezélszerűbb
karácsonyi és új-évi ajándékul

100	arab legfin. levélpapír borítékkal esinos dobozban	1 frt. —
"	" " monogrammal 5 színben	2 " 50
50	" angol-levélpapír " esinos dobozban	60—90-ig
50	" " monogrammal 5 színben	1 frt 50
100	Bristoll látogató-jegy egy sorral nyomtatva	— 50
100	" r. fényes " " " könyomatú	1 frt —
	nykép-albumok	80 krtól 10 frtig.

Mindenmely utazó- és irodai ténta-eszközöket, képes-könyveket, névnapi új-évi köszöntő jegyeket, bel- és külföldi rajz- és irészközöket, ísték-készleteket, level és kotta-mappákat, legújabb ügyvédi könyvek s romtatványokat legjntányosabb áron. — Terjedelmes árjegyzékmet kívánatra bérmentve küldöm.

(530) (4—5)

STEIN JÁNOS

papírkereskedése Kolozsvárt főter 2. szám.

Kész

PAPIR ZACSKÓK

egyedüli

FŐRAKTÁRA.

100 névjegy (a la minut) csak 80 kr.	1000 drb. szalma levélboríték, posta boríték nagysága 1 frt 95 kr.	500 darab Stein János-féle egyetemi toll, he- gyes, közép és tompá minőségben 2 frt.	500 drb. levélpapír 50 „ levélboríték egy csinos tokba 2 betűs monogram csak 1 frt 60 kr.
500 darab pecsét kivételére elegendő amerikai pecsét tisztító 35 kr.	4 éllel ellátott zsebkés csak 50 kr.	20.000 darab- nál több néynapi közönytűjegy darabja 3 krtól 2 frtig.	500 bélyegzésre elegendő ruha- bélyeg festék Fritsch F.-től, egy üveg 70 kr.

Vonalzott és bekötött
üzleti, gazdasági és kereskedelmi
könyvek
egyedüli főraktára.

500 lap valódi francia szírvapapír 20, 25, 30 kr.	50 drb. finom levélpapír és 50 levélboríték egy betűs mo- nogrammal 1 frt 50 kr. (készletben tartatik.)	144 darab angol aczéltoll „Henry“ 47 kr.	365 napi haszná- latra elegendő leg- finomabb fogtiszító szer „Sozodent“ 3 frt.
240 drb. 8° levélpapír 75 kr. ehez 100 levél- boríték 30 kr.	100 évre való tintatartó, melyhez csak víz kell. Ára 3 frt.	100 darab névjegy könyoma- tu bristol vagy lack papírra 1 frt 60 kr.	6 darab írón tölténnyel ellátott zsebbeli gép „Mitrolös“ írón 30 kr.

MINDENNEMŰ

SZIVAR PAPIROK

egyedüli

FŐRAKTÁBA.

10.000 óra mulva is másol- ható legfinomabb „Frits“-féle író tinta 1 frt 5 kr.	144 darab Stein János-féle ezüst aluminium toll 1 frt 20 kr.	480 iv finom fehér simi- tott iroda papír 2 frt 80 kr.	30-szori használatra ele- gendő porcellán vagy kőragasz 18 kr.
8 színbe nyomatott ablakra való görfüggöny, darabja 1 frt 60 kr.	Mindennemű HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK egyedüli főraktára.		

(506)

(8—10)

KARÁCSONYI és ÚJ-ÉVI IDÉNYRE!

STEIN JÁNOS
könyv- és zenemű-kereskedése
Kolozsvárt

Ajánlja választékos raktárát ajándékoknak alkalmas könyvekből magyar, német, angol, franczia, olasz sat. nyelven. Ifjusági iratok, képes-könyvek, diszkiadások, képes diszművek, gyémánt-kiadások, ima- és ájtatossági könyvek, zeneművek, naptárak sat. sat. legnagyobb választékban és jutányos áron. x

